

Sygn. akt II KK 356/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 grudnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon (przewodniczący)

SSN Jarosław Matras (sprawozdawca)

SSN Andrzej Ryński

Protokolant Marta Brylińska

w sprawie **P. M.**

skazanego z art. 278 § 1 i 5 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 16 grudnia 2015 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego

od wyroku Sądu Rejonowego w P.

z dnia 11 grudnia 2009 r.,

uchyla wyrok w zaskarżonej części, tj. co do orzeczonej kary łącznej (pkt IV wyroku) i sprawę w tym zakresie przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w P.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 grudnia 2009 r. Sąd Rejonowy w P. skazał P. M. za trzy przestępstwa opisane w pkt I, II i III wyroku, odpowiednio na kary pozbawienia wolności w wymiarze: ośmiu miesięcy, sześciu miesięcy oraz ośmiu miesięcy (pkt od I do III wyroku). Jako karę łączną sąd ten wymierzył oskarżonemu karę dwóch lat pozbawienia wolności (pkt IV wyroku), przy czym jej wykonanie warunkowo

zawiesił na okres 5 lat (pkt V wyroku), a nadto zobowiązał oskarżonego do poddania się leczeniu odwykowemu wobec uzależnienia od środków odurzających (pkt VI wyroku) i oddał go pod dozór kuratora (pkt VII wyroku). Wyrok ten nie został zaskarżony i uprawomocnił się 19 grudnia 2009 r. (k. 199 akt).

W dniu 1 marca 2013 r. w sprawie sygn. II Ko 2117/12 Sąd Rejonowy w P. zarządził wykonanie skazanemu kary dwóch lat pozbawienia wolności, warunkowo zawieszanej wyrokiem z dnia 11 grudnia 2009 r. w sprawie II K 695/09 (k. 219); odpis tego postanowienia został doręczony (k. 224). Zarządzeniem z dnia 19 marca 2014 r. odmówiono przyjęcia zażalenia skazanego, wobec złożenia go po terminie ustawowym (k. 254). Na zażalenie to nie złożono zażalenia. Skazany rozpoczął odbywanie kary w dniu 14 stycznia 2014 r. (k. 276).

Kasację od tego wyroku na korzyść skazanego wniósł Prokurator Generalny. Zaskarżając wyrok w zakresie rozstrzygnięcia o karze łącznej, zawartego w pkt IV i V części dyspozytywnej zarzucił wyrokowi: „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa karnego materialnego, tj. art. 86 § 1 k.k., polegające na orzeczeniu na podstawie tego przepisu za przypisane oskarżonemu czyny opisane w pkt I i II części dyspozytywnej wyroku, kary łącznej w wymiarze przekraczającym górną granicę sumy kar jednostkowych orzeczonych za poszczególne przestępstwa”.

Podnosząc tak ujęty zarzut skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, co umożliwiło jej uwzględnienie na posiedzeniu w trybie wskazanym w art. 535 § 5 k.p.k. Rację ma skarżący, że orzekając karę łączną Sąd Rejonowy w sposób rażący naruszył przepis art. 86 § 1 k.k., albowiem orzekł karę dwóch lat pozbawienia wolności, w sytuacji gdy zgodnie z tym przepisem mógł maksymalnie orzec karę w wymiarze sumy kar jednostkowych, a ta wynosiła za trzy przestępstwa (a nie za dwa, jak wynika to z treści zarzutu kasacji) rok i dziesięć miesięcy. Rażące naruszenie tego przepisu nie tylko mogło, ale miało istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku. Wobec zarządzenia wykonania kary warunkowo zawieszanej nie doszło do zatarcia

skazania, a skazany w konsekwencji miałby do odbycia karę przekraczającą sumę orzeczonych prawomocnie kar jednostkowych. Nie można natomiast zgodzić się ze skarżącym, gdy wskazuje na to, iż przedmiotem zaskarżenia jest także rozstrzygnięcie w pkt V wyroku, tj. warunkowe zawieszenie wykonania orzeczonej kary łącznej. Także wniosek o uchylenie wyroku także w tym zakresie jest chybiony. Po pierwsze, zarzut kasacji dotyczy tylko wadliwego, z rażącym naruszeniem prawa materialnego, orzeczenia wymiaru kary łącznej. Po drugie, i co najważniejsze, uchylenie rozstrzygnięcia o warunkowym zawieszeniu wykonania kary orzeczonej w pkt IV jest niemożliwe z tego powodu, iż to rozstrzygnięcie już w obrocie prawnym nie istnieje. Przecież prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego wydanym w sprawie II Ko 2117/12 zarządzono wykonanie orzeczonej łącznej kary pozbawienia wolności. Zatem **od daty uprawomocnienia się postanowienia o zarządzeniu wykonania kary łącznej pozbawienia wolności, której wykonanie zostało uprzednio warunkowo zawieszone, nie tylko kara łączna, ale i każda z kar jednostkowych wymierzonych za poszczególne przestępstwa zmieniły swój charakter i stały się karami bezwzględными** (zob. postanowienie SN z dnia 21 listopada 2001 r., I KZP 14/01, OSNKW 2002, z.1, poz.1). Uchylenie obecnym wyrokiem przez Sąd Najwyższy rozstrzygnięcia o karze łącznej jest więc konieczne, zaś niemożliwe jest odnoszenie się do rozstrzygnięcia o warunkowym zawieszeniu wykonania kary łącznej, skoro ono nie istnieje. Kilka zdań należy poświęcić temu, czy zważywszy na treść art. 568a § 2 k.p.k. w wyroku powinno znajdować się orzeczenie następce. Obowiązujący od dnia 1 lipca 2015 r. przepis wprowadził bowiem regulację, która określa, że w odniesieniu do kar wymierzonych tych samym wyrokiem orzeczenie kary łącznej następuje w trybie wyroku łącznego. Unormowanie to wyraźnie zatem wskazuje, że to właśnie w trybie wyroku łącznego następuje orzeczenie kary łącznej w odniesieniu do kar orzeczonych w jednym postępowaniu karnym. Podkreślić należy, że ta regulacja usuwa rozbieżności, które wystąpiły również w orzecznictwie Sądu Najwyższego na gruncie poprzedniego stanu prawnego (zob. w tej kwestii: J. Matras, Uwag kilka o rozbieżnościach w orzecznictwie Sądu Najwyższego na tle konstrukcji przepisu art. 569 k.p.k. w: Księga jubileuszowa poświęcona Sędziemu Sądu Najwyższego Stanisławowi Zabłockiemu, red. P. Hofmański, Warszawa 2014, s.382-392). Zatem

orzeczenie kary łącznej ma nastąpić w tak określonym, szczególnym trybie (por. art. 574 k.p.k.). To, że w tym trybie orzekanie o karze łącznej nastąpi po raz pierwszy (karę łączną orzeczono wcześniej w toku postępowania zwyczajnego) nie zmienia okoliczności, iż kwestia orzeczenia kary łącznej stanie się przedmiotem „ponownego” (w tej sprawie po raz drugi) rozpoznania (orzekania) przez Sąd Rejonowy.

Procedując zatem w tym trybie Sąd Rejonowy orzeknie karę łączną przestrzegając granic określonych w przepisie art. 86 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r. (art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. – o zmianie ustawy Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw – Dz. U. 2015.396).

Z tych powodów orzeczono jak w wyroku.

kc